

Voedingsproblematiek in de verstandelijke gehandicaptenzorg

Algemeen:

De doelgroep mensen met een verstandelijke beperking is zeer heterogeen van samenstelling. Deze omvat alle leeftijden. De mate van verstandelijke handicap varieert van zwakbegaafd tot zeer ernstig verstandelijk beperkt. Daarnaast is er sprake van bijkomende problematiek op het gebied van motoriek, zintuigen, communicatie, stofwisseling, gedrag en medicijngebruik.

De voedingsproblemen zijn individueel bepaald en zeer divers. Niveau van functioneren, leefomgeving en communicatiemogelijkheden zijn beperkende factoren en maken de diëtistische behandeling complex, met name door het ontbreken van referentiekaders en bruikbare tabellen ten behoeve van screening en bepaling van de voedingstoestand. Gezien deze complexiteit heeft verwijzing naar een Diëtist VG (Diëtist Verstandelijk Gehandicaptenzorg) de voorkeur. De Diëtist VG is aangesloten bij het netwerk Diëtetiek Verstandelijk Gehandicaptenzorg (DVG) en heeft een specifieke deskundigheid.

Voorkeursmoment voor verwijzing naar de diëtist:

bij stoornissen op neurologisch/motorisch gebied, en/of stoornissen op pedagogisch en gedragsmatig gebied, eventueel in combinatie met:

- Bij gebruik van antipsychotica, antidepressiva en anti-epileptica
- kauw- en slikproblemen• afwijkende groei
- aspiratie (pneumonie)
- ondervoeding
- decubitus
- sondevoeding
- maag- en darmstoornissen
- angst, pijn, aversie rondom voeding en voedselweigerig
- syndromen en gendefecten• stofwisselingsziekten
- eetproblematiek door gedragsproblemen en psychische stoornissen (onder andere bij autisme en aan autisme verwante stoornissen)
- rumineren, afwijkend voedingspatroon
- eetlustremmend of -opwekkend, beïnvloeding resorptie en metabolisme van voedingsstoffen
- chronische ziekten (carcinomen, colitis ulcerosa, COPD, diabetes mellitus, hart- en vaatziekten, ziekte van Crohn, ziekte van Parkinson)
- dementie en voedingsproblemen door veroudering
- kauw- en slikproblemen, aspiratie(pneumonie), ondervoeding, decubitus, sondevoeding, orale smaakbeleving.
- Tandheelkundige problematiek
- Overgewicht /obesitas
- Refeeding syndroom

Relevante gegevens voor de diëtist:

- diagnose: oorzaak en mate verstandelijke handicap en/of syndroom, comorbiditeit,
- medische geschiedenis
- laboratoriumgegevens: indien van toepassing
- actuele medicatie
- overig: lengte, gewicht(sverloop), mate van mobiliteit, kauw-en slikfunctie, defecatie, niveau van functioneren, communicatie(beperkingen), pedagogische en psychologische aspecten.
- medebehandelaars: arts, ergotherapeut, fysiotherapeut, logopedist, mondhygiënist, gedragswetenschapper/orthopedagoog, praktijkverpleegkundige, gespecialiseerd verpleegkundige

Doelstelling behandeling diëtist:

- het voorkomen, opheffen, verminderen en/of compenseren van aan voeding gerelateerde klachten en aandoeningen om zodoende een bijdrage te leveren aan het herstel, behouden of optimaliseren van de gezondheidstoestand en/of welbevinden van de cliënt.
- adviseren, begeleiden en behandelen van cliënt en zijn leefomgeving (totale cliëntensysteem).

Behandeltijd:

- zorgniveau 4, zie 'werkwijze diëtist'.

Bijzonderheden:

- de complexe zorgvragen vragen om een multidisciplinaire behandeling en om een interdisciplinaire afstemming
- de dieetbehandeling dient onderdeel te zijn van het totale behandelplan. Het wordt opgenomen als doel in het individuele zorg/begeleidingsplan.
- afspraken over risico's (bijvoorbeeld bij slikproblemen) en afspraken over middelen en maatregelen (bijvoorbeeld gedwongen vochttoediening of sondevoeding) dienen opgenomen te worden in het zorg/begeleidingsplan.

Bronnen:

Braam W, Duinen-Maas MJ et al. Medische zorg voor patienten met een verstandelijke beperking. Houten; Prelum; 2014

Cassidy SB, Allanson JE. Management of Genetic Syndromes. New York: Wiley-Liss: 2010

Sullivan, P. Feeding and Nutrition in Children with Neurodevelopmental Disability Londond, Mac Keith press, 2009

Evenhuis ,H. e.a. Goud studie Erasmus Universiteit Rotterdam. 2009-2010

Voedingsproblematiek in de verstandelijke gehandicaptenzorg is gerealiseerd door José Veen en Marthy van Zeventer diëtisten werkzaam bij expertisecentrum Advisium , 's Heeren Loo Zorggroep , mede namens het netwerk Diëtetiek Verstandelijk Gehandicaptenzorg (DVG) www.dietistVG.nl.

Aangepast 1 juli 2015